

Liutauras Degėsys

VIRTUALIŲ SOCIALINIŲ ERDVIŲ PRANAŠUMAI IR PAVOJAI

PROJEKTO

„SAUGESNIS INTERNETAS: DRAUGISKAS [INTERNETAS.LT](https://www.internetas.lt) III“ NACIONALINĖ KONFERENCIJA

2020-12-15

VIRTUALIOS SOCIALINĖS ERDVĖS IR SOCIALIZACIJOS PROCESAI

ŽMOGUS TAMPA ŽMOGUMI, SAŲEIKAUDAMA SU APLINKA

Nuo pat gimimo jis yra susijęs su konkrečia kultūrine ir socialine tvarka, kuri lemia ne tik Jo išlikimą, bet ir jo vystymosi kryptis.

Socialinė tvarka visuomet yra ankstesnė už žmogaus organinį vystymąsi.

Būdų tapti žmogumi yra be galo daug – tiek, kiek yra kultūrų. Žmogus kuria savo prigimtį, jis nuolat kuria save.

SOCIALIZACIJA KAIP SUSITARIMAS

Atsidūręs socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, žmogus patenka į visuomeninių santykių sistemą ir yra priverstas reguliuoti savo santykius su kitais, priimti tam tikras taisykles, jam tenka atsižvelgti į kitų visuomenės dalyvių poreikius ir teises.

Pirmiausia, jis turi suvokti, kad teks susitarti dėl susitarimo. Gyvenant bendruomenėje, tenka susitarti, kad reikės laikytis vieno arba kelių susitarimų.

Teks išmokti tos bendruomenės kalbą, įsisavinti taisykles ir jų laikytis.

Nevykusi, neefektyvi alternatyva – susitarimas, kad nesilaikysime susitarimų.

SOCIALIZACIJA – KAIP INSTITUCIONALIZACIJA

Individas, atsidūręs visuomenėje, pirmiausia susiduria su akivaizdžia būtinybe suprasti ir prisiderinti prie jau egzistuojančių institucijų. Institucijos jau yra – patinka, jam ar nepatinka, jos negali išnykti ar keistis, jam panorėjus. Jos veikia, kaip išorinė, prievartinė jėga, reguliuojanti jo santykius. Vos gimęs jis aptinka tokias institucijas, kaip:

1. Šeima – su visomis giminystės institucijomis – tėvystės, motinystės, brolystės, seserystės, pusbrolystės, etc. , kurioms įsisavinti reikia socialinio žinojimo.
2. Nuosavybės institutai – daiktų priklausymas kažkam.
3. Švietimo, ugdymo institucijos.
4. Tvarkos: elementariuose žaidimuose yra tam tikros taisyklės, draudimai, instrukcijos.

SOCIALINIŲ STRUKTŪRŲ LEGITIMACIJOS PROBLEMA

Tam, kad visuomenės narys galėtų įsisavinti savo bendruomenės normas ir principus, jis privalo juos pažinti ir pritarti jiems, jų laikytis. Pradžioje jam nebūtina suprasti institucijų tikslo, prasmės ar veikimo būdo, jam pakanka elementaraus autoritarinio paaiškinimo: „Yra, kaip yra“, „visi taip elgiasi“, „tavo tėvai ir seneliai taip nori“.

Toks elementarus argumentavimas veikia, kol neatsiranda elgesio alternatyvos ir pasirinkimo galimybė. Pakanka atsakyti – ką reikia daryti ir kaip reikia elgtis. Kai susiduriama su savaime neakivaizdžiais principais ir su kitokio, nenormatyvinio, savaime nesuprantamo elgesio arba socialinio proceso pavyzdžiais, atsiranda klausimai: „kodėl“ ir tenka teoriškai pagrįsti neaiškius, nesuprantamus, bet būtinus principus, normas ir taisykles.

KOMUNIKACIJOS PROBLEMAS SOCIALIZACIJOS PROCESSE

Neišvengiamai iškyla supratimo problema. Supratimas įmanomas tik bendraujant ir bendradarbiaujant. Naujasis bendruomenės narys turi perimti, įsisavinti tos bendruomenės socialines **reikšmes**, bet jis turi pats susidaryti, „pasidaryti“ visuomenines, kultūrines **prasmes**.

Prasmės – neperduodamos, jos įgyjamos socializacijos metu. Žaidimo taisyklės (**reikšmes**) galima išmokti iš anksto, bet kad žaidime privaloma laikytis taisyklių, nes tik tokiu atveju žaidimas turi **prasmę** – tai galima suvokti tik žaidžiant. Tik santykiuose su kitais galima suvokti save, ir tik eksperimentavimo būdu. Ir tik keičiant žvilgsnio perspektyvą.

VIRTUALIŲ SOCIALINIŲ ERDVIŲ PRANAŠUMAI SOCIALIZACIJOS PROCESSE

Mobilumas – išnyksta erdviniai – laikiniai socialinės komunikacijos apribojimai.

Kūrybiškumas – atsiranda galimybė originalioms, asmeniškoms, kūrybiškoms socialinių santykių interpretacijoms.

Laisvė – išsiplečia interaktyvus, intersubjektyvus socialinių santykių laukas, atsiveria neribotos kultūrinės, socialinės komunikacijos galimybės.

Plečiasi *profesinio augimo* galimybės.

VIRTUALIŲ SOCIALINIŲ ERDVIŲ PAVOJAI SOCIALIZACIJOS PROCESSE

Interaktyvumas – gali tapti nepageidaujamu, pernelyg intensyviu, priekabiū. Pašaipos, patyčios, priekabiavimas.

Bendravimo malonumas – gali pavirsti tuščiu laiko švaistymu.

Asmeniniai duomenys gali būti naudojami įtikinėjimui ir reklamai.

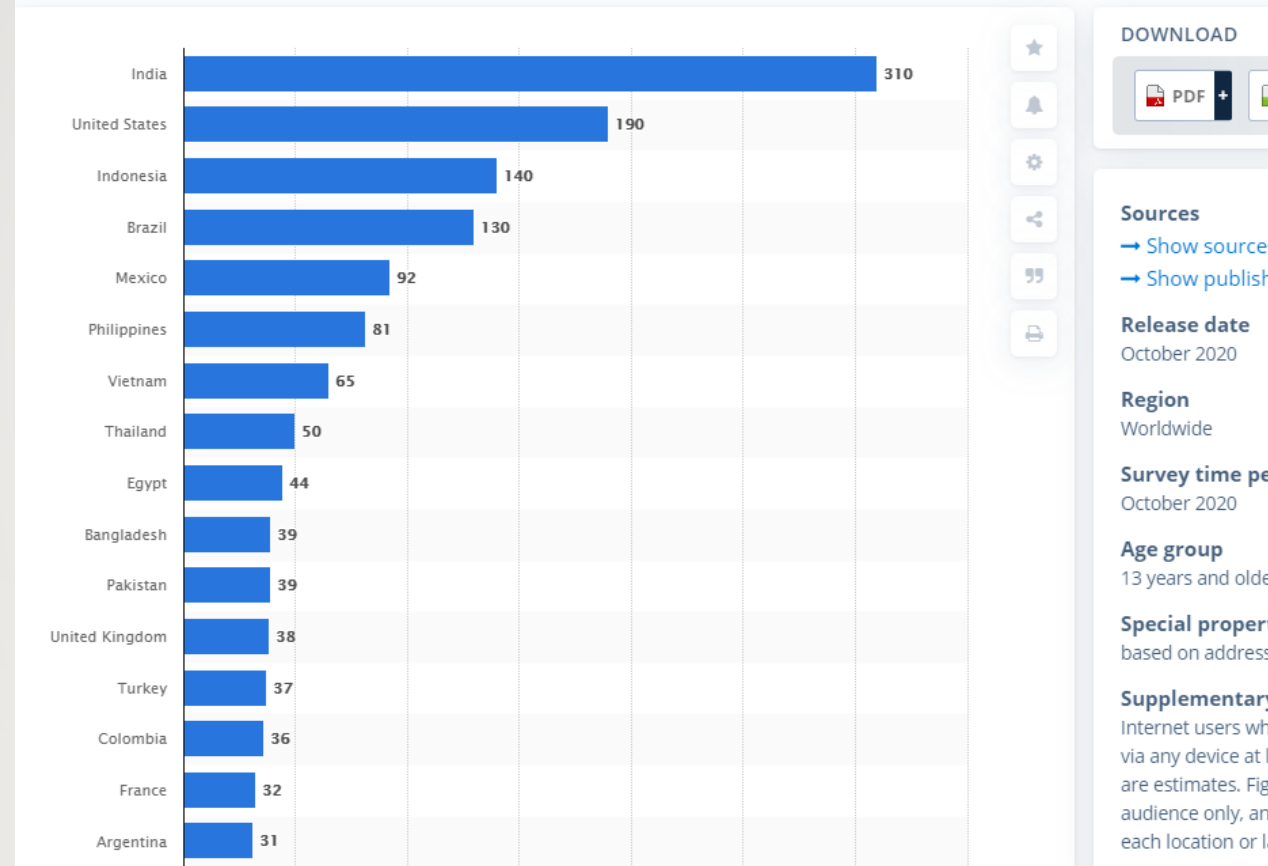
Gali sumažėti *visuomeninis aktyvumas* ir padidėti *agresyvumas*.

Gali sustiprėti *depresyvumas* ir *vieniškumo* jausmas.

Klaidinančių žinių (fake news) srautas.

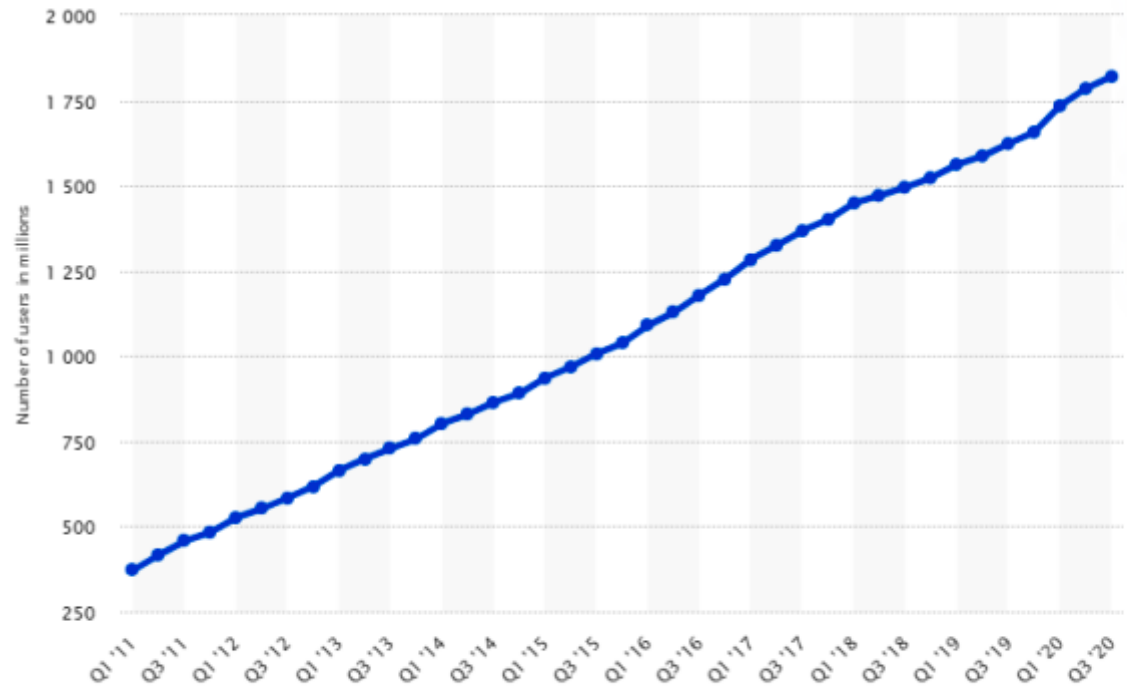

Leading countries based on Facebook audience size as of October 2020 (in millions)

Number of daily active Facebook users worldwide as of 3rd quarter 2020 (in millions)

[Zoomable Statistic](#): Select the range in the chart you want to zoom in on. ✕

- ★
- 🔔
- ⚙️
- 🔗
- 🗨️
- 📄

DOWNLOAD

PDF 📄

Source
→ [Show sources](#)
→ [Show publishers](#)

Release date
October 2020

Region
Worldwide

Survey time period
Q1 2011 to Q3 2020

Supplementary
The number of DAUs on mobile MAUs do not include users who would otherwise be counted as DAUs, based on Facebook's definition.

© Statista 2020

[Additional Information](#)

[Show source](#)

VIRTUALIŲ SOCIALINIŲ ERDVIŲ GRĖSMIŲ NEĮVERTINIMO PAVOJUS

VIRTUALIŲ SOCIALINIŲ ERDVIŲ GRĖSMIŲ PERVERTINIMO PAVOJAI

Internetas nėra DAUG pavojingesnis už kitas – realias socialines grėsmes. Regimasis socialinis gyvenimas linkęs būti pervertinamas, kaip pavojingas.

Daug pavojingesnė yra paviršiuje nematomo socialinio gyvenimo neįvertinimo galimybė.

Socialinės realybės įgauna kažkokius pavidalus tik žmonių galvose. Socialinės tikrovės yra individui neakivaizdžios, todėl gali būti nesuvokiamos ir nesuprantamos.

SOCIALINIŲ ERDVIŲ GRĖSMIŲ NEĮVERTINIMO PAVOJAI

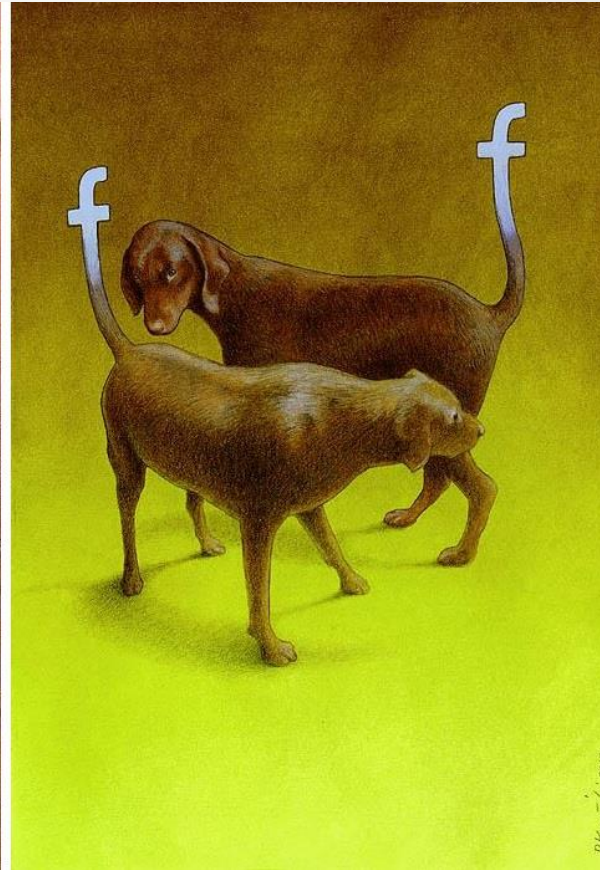
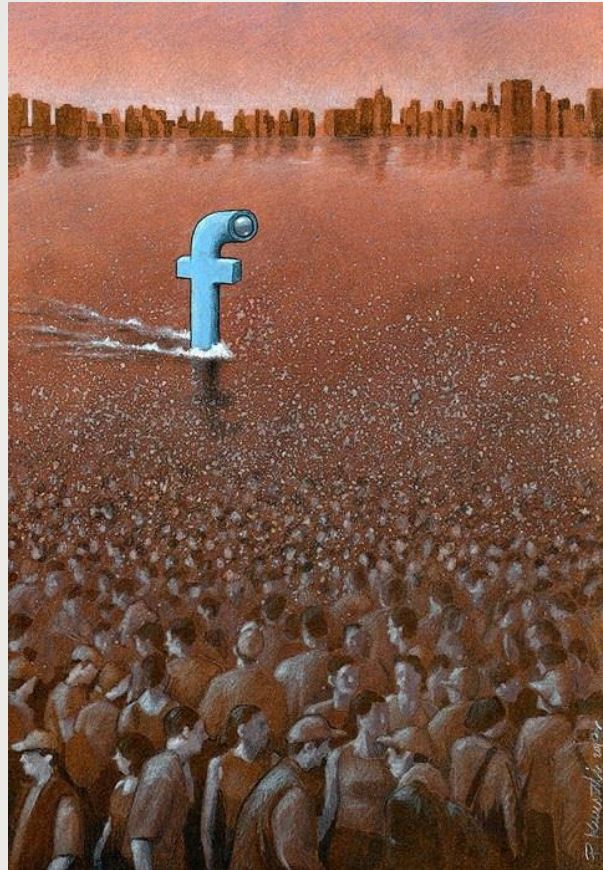

SOCIALINIŲ ERDVIŲ GRĖSMIŲ NEĮVERTINIMO PAVOJAI

Visos socialinės erdvės, ne tik virtualios, visi socialiniai santykiai yra ne mažiau pavojingi, nei internetas.

Atsidūrus svetimoje gatvėje, svetimoje kultūroje, kitose socialinėse erdvėse – privalu stengtis ir bent minimaliai susigaudyti: pasidaryti ir pasimatuoti bent minimalius tinkamus – žinių, įgūdžių ir nuostatų akinius.

INTERNETO GRĖSMIŲ NUVERTINIMO PAVOJAI

INTERNETO GRĖSMIŲ NUVERTINIMO PAVOJAI

Interneto grėsmes ir pavojus galima nuvertinti.

Virtualios tikrovės sukuria iliuzinį saugumo jausmą.

Nuotolinis, distancinis bendravimas gali būti suprantamas kaip supaprastintų, stereotipizuotų santykių variantas – kontroliuojamas, neproblemiškas.

INTERNETO GRĖSMIŲ NUVERTINIMO PAVOJAI

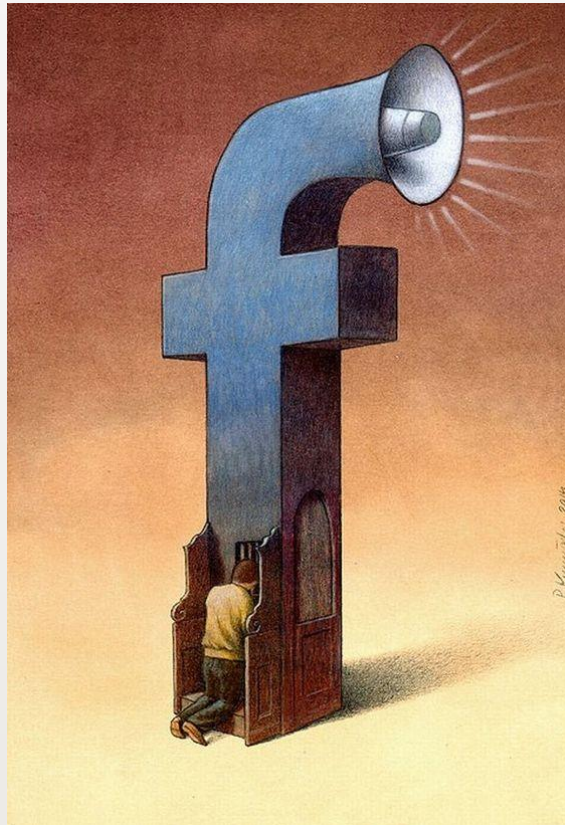
VIRTUALI ERDVĖ KAIP NEPALIAUJAMAS SOCIALIZACIJOS PROCESAS

Kiekvienas veiksmas socialinėje tikrovėje vyksta galvoje, todėl nepraeina be pėdsakų sąmonėje, valioje, jausmuose, prote.

Svarbu nenuvertinti veikimo ir gyvenimo virtualioje erdvėje, kurioje žmogus neišvengiamai dalyvauja nepaliaujamos socializacijos procese.

Knygos, TV, filmai, šeima, fiziniai draugai, mokytojai, gatvė – gali daryti menkesnę įtaką žmogaus asmenybės formavimuisi nei internetiniai faktoriai - žaidimai, socialiniai tinklai.

VIRTUALI ERDVĖ KAIP NEPALIAUJAMAS SOCIALIZACIJOS PROCESAS

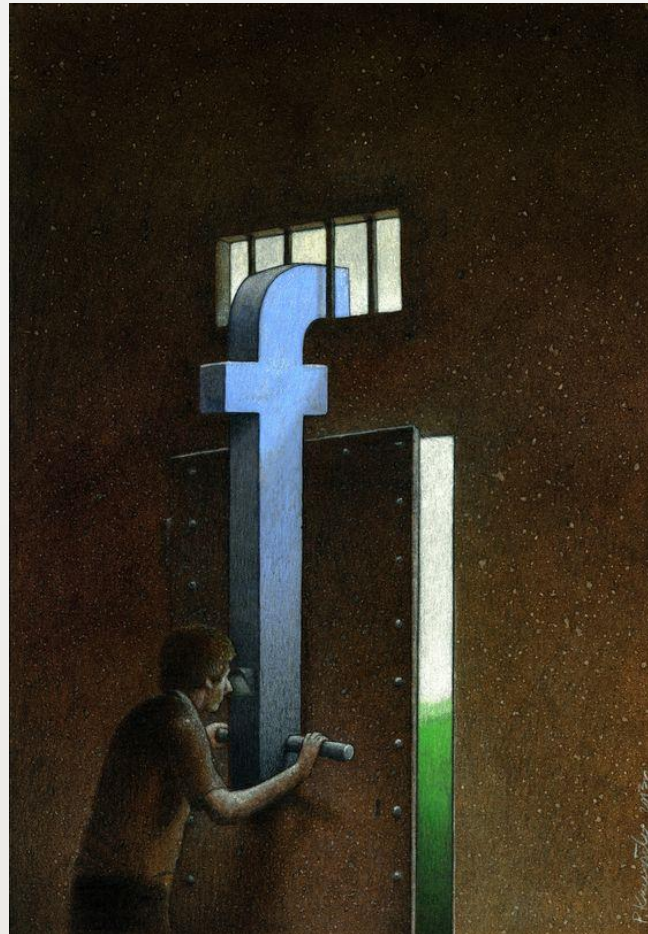
INTERNETINĖS SOCIALIZACIJOS PAVOJAI

Internetas yra socializacijos priemonė, įgalinanti formuoti ir keisti save.

Santykių netikrumas, formalumas, stereotipiškumas gali sukurti iliuzinius, formalius, netikrus santykius – kuriuose labai sunku rasti atskaitos taškus ir koordinatas.

Internetinės socializacijos procese galima ir nepastebėti, kad kuriamos dirbtinės tikrovės, kuriose nėra jokių atskaitos taškų – konstantų, pastovių, žinomų dydžių, moralinių kriterijų, kuriais remiantis būtų galima įvertinti santykius ir reiškinius.

INTERNETINĖS SOCIALIZACIJOS PAVOJAI

VIRTUALŪS SOCIALINIAI TINKLAI IR INFORMACIJOS GALIMYBĖS

Kuriasi interneto tinklų platformos, tokios kaip „YouTube“, „Facebook“, „Twitter“, „Instagram“, „WhatsApp“.

Socialiniuose tinkluose naujienas gali pranešti ir nuomones reikšti visi, nežiūrint asmens statuso (nėra filtro, saugančio masinę informavimo erdvę, kiekvienas gali demonstruoti savo kalbėjimo laisvę). Socialiniai tinklai, internetinės platformos suteikia asmenims galimybę paskelbti savo mintis ir informacinį turinį, nereikalaujant specialaus raštingumo.

Influenceriai, marginalai, autsaideriai, troliai, delinkventai gali transliuoti naujienas didelei auditorijai internete.

KOMUNIKACIJOS PRINCIPŲ KAITA VIRTUALIOSE SOCIALINĖSE ERDVĖSE

Formuojasi nauji tinklinės visuomenės bendravimo standartai, nauji viešumo formavimo būdai – pvz. kasdienis socialinis pokalbis su „draugais“ apie naujienas.

Keičiasi komunikacijos schemas ir principai: komunikacija „vienas – daugeliui“ transformuojasi į „daugelis – daugeliui“.

Įsigali kalbos supaprastinimas, šnekamoji kalba, vyrauja socialus draugiškas tonas, emocionalumas, bet: galimi atviri įžeidimai, užgaulūs epitetai, tabu laužymas.

AP

INTERNETINĖS SOCIALIZACIJOS PAVOJAI

Dėkoju už dėmesį

Prezentacijoje panaudotos Pawel Kuczynski karikatūros

<https://www.facebook.com/liutauras/>

<https://www.facebook.com/LDegesys>